

Høringsuttalelse fra Helsetjenesteaksjonen (HTA)

Politisk styrt mandat

- HTA er kritisk til at mandatet for utvalget er smalt og at det er politisk styrt. Instruksjonen om å holde seg innenfor foretakslovgivningen fratar utvalget muligheten til å utrede reelle alternativer til dagens modell. Det er bekymringsfullt sett fra et demokratisk perspektiv. Ingen av forslagene representerer mer enn små justeringer av dagens svært omstridte helseforetaksmodell.

Adresserer ikke hovedutfordringen

- Utredningen adresserer ikke det som er helsetjenestens hovedproblem, nemlig kapasitetsproblemet. Det siste ti-året har *mer* enn en av fem sykehussenger forsvunnet, og gjennomsnittlig liggetid er mer enn halvert. Konsekvensene av dette store kapasitetsgapet burde vært utredet.

Konsekvenser for kommunenes helse- og omsorgstjenester er ikke utredet

- Utvalget hevder at samhandling med kommunesektoren ikke i særlig grad er knyttet til sykehusenes styringsform. HTA er uenig i den vurderingen. Vi mener at sykehusenes markedsøkonomiske innretning skruer opp tempoet på pasientgjennomstrømningen, og gjør at pasientene blir utgiftsposter i et spill mellom kommuner og sykehus.
 - Kommunene står uten sanksjonsmulighet og innflytelse i dette spillet.
 - Markedsstyringen av sykehusene gjør at de presses til å «produsere» flere helsetjenester enn det er kapasitet til. Dette går ut over kvalitet og sikkerhet både i sykehusene og i kommunenes helse- og omsorgstjenester, og burde vært behandlet.
- Utvalget foreslår at finansielle virkemidler som underbygger samhandling bør vurderes. Det stiller vi oss bak. Vi mener i den sammenhengen at hele finansieringsmodellen bør vurderes.

Flertallets innstilling utgjør en fare for kvalitet og demokratisk legitimitet

- Mindretallet går inn for å beholde politisk representasjon i styret på HF-nivå, mens flertallet vil øke makten til de regionale HF`ene ved å fjerne HF-styrene. Dersom regjeringen går inn for flertallets innstilling, vil avstanden mellom de som fatter avgjørelser og de som har det daglige faglige ansvaret for realiseringen av helsetjenestene fortsette å øke. Det vil få store konsekvenser for de offentlige helsetjenestenes kvalitet og legitimitet. HTA er derfor uenig med flertallets innstilling på dette punktet.
- Konsekvensen av forslaget er et helsevesen som i liten grad stiller seg tilgjengelig for påvirkning fra folkeviljen.

Som befolkning har vi krav på kunnskap om hvorvidt spesialisthelsetjenesten virkelig skal settes i stand til å ivareta de politisk definerte velferds målene. Vi trenger å få utredet *konsekvensene* av kapasitetsgapet – noe et upolitisk ekspertutvalg faktisk godt kunne og burde gjøre.